

REGJERINGSADVOKATEN

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Deres ref
voldsoffererstatningsloven 201007369

Vår ref
2010-0463 AHE/ahe

Dato
20.09.2010

HØRINGSUTTALELSE TIL HØRINGSNOTAT 15. JUNI 2010 – ENDRINGER I VOLDSOFFERERSTATNINGSLOVA

1 INNLEDNING

Regjeringsadvokaten viser til Justis- og politidepartementets høringsnotat av 15. juni 2010 vedrørende endringer i voldsoffererstatningslova. Regjeringsadvokaten har enkelte bemerkninger til pkt. 2 og 3 i høringsnotatet.

2 HØRINGSNOTATET PUNKT 2 – "ENDRING AV VOLDSOFFERERSTATNINGSLOVA § 1"

Regjeringsadvokaten er enig med departementet i at det er hensiktsmessig å finne en ny ordlyd på voldsoffererstatningsloven § 1, slik at loven ikke skaper utfordringer i forhold til EMK art. 6 nr. 2. Det vises til vår tidligere høringsuttalelse av 16. mai 2008 (NOU 2008: 4 "Fra ord til handling – bekjempelse av voldtekt krever handling"), hvor det på bakgrunn av EMDs avgjørelse i *Orr mot Norge* er reist spørsmål ved bruken av vilkåret "straffbar handling" slik det nå står i lovteksten.

Etter Regjeringsadvokatens syn er imidlertid det forslaget til nytt annet ledd i § 1 som er fremmet i høringsnotatet lite hensiktsmessig. *For det første* skaper det et nytt vurderingstema som etter sin ordlyd vil kunne åpne for erstatningskrav i langt flere tilfeller enn det som følger av dagens ordning. Det må påregnes at det vil fremsettes krav i større utstrekning enn i dag, og rettstilstanden vil være uklar og lite forutsigbar. Forutsetningen om at lovendringen ikke skal medføre noen realitetsendring med hensyn til hvem som kan få erstatning, synes derfor ikke å oppnås. *For det andre* innfører forslaget til nytt annet ledd en "kan"-regel som ikke er i tråd med tidligere uttrykket ønske om at voldsofferet skal ha rettskrav på erstatning når vilkårene foreligger, jf. Ot. prp. nr. 4 (2000-2001). *For det tredje* løser ikke forslaget nødvendigvis problemet med at det i de tilfeller der gjerningspersonen er frifunnet eller saken er henlagt, ikke er ønskelig at forvaltning og domstol må foreta en vurdering av om det foreligger en "straffbar handling" etter første ledd. Dersom for eksempel en søker etter en henlagt straffesak nektes erstatning av forvaltningen etter både første og annet ledd i departementets forslag, vil vedkommende kunne påberope seg både første og annet ledd som grunnlag for sitt erstatningskrav for domstolen. Det vil da måtte tas stilling til, og

REGJERINGSADVOKATEN

begrunnes, hvorvidt det foreligger en "straffbar handling" etter første ledd. Dette vil kunne være praktisk dersom forslagetets annet ledd forstås slik at vurderingen etter dette alternativet er underlagt forvaltningens frie skjønn.

Dersom problemet som skapes for beslutningstakerne ved utforming av begrunnelse i forhold til EMK art. 6 nr. 2 skal unngås, bør vilkåret "straffbar handling" i første ledd etter Regjeringsadvokatens syn fjernes og erstattes med et annet vurderingstema. Målet må være å finne et vurderingstema som ikke medfører realitetsendring med hensyn til hvem som skal tilkjennes voldsoffererstatning, samtidig som det ikke er problematisk for avgjørelsesmyndighetene å begrunne vedtak om erstatning uten å komme i konflikt med uskyldspresumsjonen.

Regjeringsadvokaten peker på at det kan være naturlig å se hen til skadeserstatningslovens bestemmelser som gjelder erstatning og oppreisning for personskade for visse handlinger som går inn under straffelovens bestemmelser i forholdet mellom gjerningsmann og skadelidt, jf. § 3-3 og 3-5 første ledd bokstav b), jf. § 3-3. Her er det vist til den objektive gjerningsbeskrivelsen i de aktuelle straffebud, uten at det dermed behøver å tas stilling til om det foreligger en straffbar handling. Den samme modellen burde kunne anvendes i voldsoffererstatningsloven. Dersom skyldkravet skal fremgå direkte av voldsoffererstatningsloven, må det tas stilling til hvilket skyldkrav som skal gjelde. Alternativt kan det vises til skyldkravene for de aktuelle straffebud. Poenget må være å følge de linjer som er trukket opp i EMDs avgjørelse i *Orr mot Norge*.

3 HØRINGSNOTATET PUNKT 3 – "VOLDSOFFERERSTATNINGSLOVA § 3 ANDRE LEDD, FØRESEGNER OM FORELDING"

Regjeringsadvokaten har i utgangspunktet ikke bemerkninger til at fristregelen i § 3 andre ledd om at krav må fremsettes for Kontoret for voldsoffererstatning før både den sivilrettslige og strafferettslige foreldelsesfrist er utløpt, opprettholdes.

Regjeringsadvokaten peker imidlertid på at bestemmelsen kan innebære tolkningstvil med hensyn til om fremsettelse av søknad avbryter foreldelsesfristen på samme måte som rettslige skritt, jf. foreldelsesloven § 15. I så tilfelle vil man der voldsoffererstatning avslås, kunne risikere søksmål om gyldigheten av forvaltningens vedtak lenge etter at kravet normalt ville ha vært foreldet etter foreldelseslovens regler. Dette antas å være en utilsiktet følge av bestemmelsen, og kan for eksempel løses med en søksmålsfrist etter endelig klagevedtak.

Med hilsen
REGJERINGSADVOKATEN

Anne Hesjedal Sending
advokat